

EL NOSTRE PARLAR D'ASCÓ

a cura de M. del Carme Pros i Jordà

Fa 657 anys que els pobles del marge dret del riu Ebre es van incorporar a Catalunya.
Així ho expressa la Constitució de Corts de 1347.
Ascó de la Ribera d'Ebre és un d'aquests pobles.
He intentat, amb molta il·lusió, donar una visió breu, forçosament incompleta del nostre
parlar d'Ascó.
Forma part viva de la nostra història, perquè s'ha tramès generació darrere generació.

M. del Carme Pros i Jordà (2004)

AscóCatalà estàndard**A**

A sarpats.....	A grapats
Abadejo.....	Bacallà
Abeurar (anar a).....	Portar l'animal a beure
Abogat.....	Advocat
Abono.....	Adob
Abre.....	Arbre
Aconteixement.....	Esdeveniment
Acrivillar.....	Crivellar
Adefesi.....	Espantall
Ademan.....	Gest
Adoquí.....	Llamborda
Afonar.....	Enfonar
Agalles (tenir).....	Veure's amb cor
Agranar.....	Escombrar
Aguaitar.....	Treure el cap per mirar
Al defora (anar).....	Anar al camp a treballar
Alacrà.....	Escorpí
Aladre.....	Arada
Alego.....	Aviat
Alfombra.....	Catifa
Algo.....	Alguna cosa
Amel·la.....	Ametlla
Anar a costura.....	Anar a l'escola
Anciam.....	Enciam
Ancla.....	Àncora
Andarí.....	Caminador
Anden.....	Andana
Anéssem (anar).....	Anéssim
Ànimo.....	Coratge
Antendre.....	Entendre
Antrada.....	Entrada
Anyadit.....	Afegit
Apegar.....	Enganxar. Encomanar un mal
Aplaçar.....	Ajornar
Aponar-se.....	Ajupir-se
Arena.....	Sorra
Ariçó.....	Eriçó
Àrie.....	Aire
Armatosta.....	Baluerna
Arna.....	Casa d'abelles
Aro.....	Cèrcol
Arrepenedida.....	Penedida
Arretirar.....	Anar cap a casa al tard
Arrimadero.....	Arrimador
Ascala.....	Escala

Ascós (fer).....	Fàstics (fer)
Àsens.....	Ases
Asperaen.....	Esperaven
Aspés.....	Espès
Asseo (quarto d').....	Cambrà de bany
Assunto.....	Afer
Astall.....	Destall
Astarnut.....	Esternut
Astel.....	Estel
Astisora.....	Tisora
Asturnell.....	Estornell
Atansar.....	Acostar
Aterrissar.....	Aterràr
Atravessar.....	Travessar
Aubarca.....	Calçat fet amb pneumàtics vells
Aubardó.....	Albarda
Aube.....	Àlber
Aubercoc.....	Albercoc
Auberge.....	Préssec
Aubergínia.....	Albergínia
Aubirar.....	Albirar
Aufegar.....	Ofegar
Aufici.....	Ofici
Auliva.....	Oliva
Auló.....	Olor
Auperació.....	Operació
Auzell.....	Ocell
Avalanxa.....	Allau
Avestruç.....	Estruç
Avindre.....	Avenir

B

Babero.....	Pitet
Bajoques.....	Mongetes tendres
Baix.....	Sota
Bancal.....	Marge
Bandeja.....	Safata
Barcada (passar la).....	Passar la barca molta gent al mateix temps
Bastanta (fem).....	Bastant
Bassura.....	Escombrària
Bellota.....	Aglà
Ben prompte.....	Ben aviat
Bes.....	Petó
Biombo.....	Paravent
Blanquejar.....	Pintar la paret amb calç
Bogalder.....	Que la roba li va gran
Bordillo.....	Vorera
Bòria.....	Boira

Borni.....	Que no hi veu d'un ull
Botar.....	Saltar
Botxorn.....	Xafogor. Vergonya
Bres.....	Bressol
Broma.....	Boira del riu
Bueno.....	Bé
Bufador.....	Estri per avivar el foc
Bulto.....	Bony. Paquet
Bunic.....	Bonic
Busson.....	Bústia

C

Cadasqual.....	Cada un
Cadera.....	Maluc
Cadufo.....	Recipient de terrissa lligat a la roda d'una sènia
Calda.....	Xafogor
Caldo.....	Brou
Caldoreta.....	Caloreta
Calipto.....	Eucaliptus
Calitat.....	Qualitat
Calvo.....	Calb
Calvot.....	Cop donat al cap
Camarer.....	Cambrer
Campetxà o campetxano.....	Trempat
Cantessa (cantar)	Cantés
Cànton (cantar)	Cantin
Canyamàs.....	Canemàs
Canyeria.....	Canonada
Cap al tardet.....	Al final de la tarda
Caparra.....	Paparra
Capsot (ser un)	Persona poc raonable
Capullo.....	Poncella
Carabassó.....	Carbassó
Carinyo.....	Afecte
Carmelo.....	Caramel
Carnús	Paraula que s'utilitza per menysprear
Casi.....	Quasi
Casilla.....	Caseta
Catró.....	Cartró
Catxap.....	Conill petit
Catxarro.....	Trasto
Catxassa.....	Calma
Catxutxos.....	Fruit d'una planta que de petits utilitzàvem per enganxar els cabells
Caudal.....	Cabal
Cego.....	Cec
Cepillo.....	Raspall
Cercet.....	Cerç molt suau

Clotxa.....	Mig pa rodó buidat de la molla
Clotxina.....	Pa més petit buidat de la molla
Coa.....	Cua
Colgadura.....	Domassos
Colilla.....	Burilla
Colmado.....	Adrogueria
Colxa.....	Vànova
Compte (anar en)	Tenir cura
Compte (donar-se)	Adonar-se
Conde.....	Comte
Contae (contar)	Contava
Corassons.....	Pastes fetes amb llard
Corder.....	Xai
Corrida.....	Carrera, cursa
Cossa.....	Guitza
Coster.....	Per indicar una zona inclinada
Costipat.....	Refredat
Cotxino.....	Porc. Brut
Covi.....	Cove
Cridos (cridar)	Cridis
Cubrí (cobrir)	Cobrir
Cuentos (en resumides)	Fet i fet
Cuentos (deixar-se de)	Deixar-se de romanços
Cufi.....	Cofi
Culumí.....	Colomí
Cunill.....	Conill
Cura.....	Guarimet
Curumbel·les.....	Capgirells
Cutxaron.....	Cullerot

D

Daban.....	Davant
Dalt de la figuera (estar)	Que està als núvols
De bades.....	De franc
Decepcionar.....	Desenganyar
Defora (anar al)	Camp (anar al)
Deixar-se caure.....	Arribar a un lloc
Deprenien.....	Aprenien (aprendre)
Derrame.....	Vessament
Derribar.....	Derrocar
Derribo.....	Enderroc
Desahogar.....	Desfogar
Desaigüe.....	Desguàs
Desànim.....	Descoratjament
Desatino.....	Disbarat
Desbarajuste.....	Desgavell
Descuidar.....	Oblidar
Des de luego.....	Sens dubte

Desganyitar-se.....	Esgargamellar-se
Desjecta (persona)	Que va molt mal arreglada
Desparpajo.....	Desimboltura
Despedir.....	Acomiadar
Despejar (el temps)	Aclarir
Dispensa.....	Rebost
Despido.....	Comiat
Despilfarrar.....	Malgastar
Desprovist.....	Desproveït
Después.....	Després
Después ahir.....	Abans d'ahir
Después demà.....	Demà passat
Destartalat.....	Desguarnit
Destirorat.....	Que no posa atenció
Destornillar-se (de riure)	Rebentar-se (de riure)
Desviure's.....	Escarrassar-se
Detrás.....	Darrera
Di'ls-hi.....	Dir-los-hi
Dinés.....	Diners
Disfrutar.....	Gaudir
Ditxós.....	Feliç
Domés.....	Solament
Donar-se (manya)	Afanyar-se
Dos (<i>fem. pl</i>)	Dues
Dropo.....	Gandul
Duro!	Fort!

E

Eixe.....	Prop de qui escolta
Eixida.....	Terradet, galeria
Embostir.....	Posar quelcom de qualsevol manera
Embustero.....	Mentider
Empalagar.....	Embafar
Empalagós.....	Embafós
Empapar-se.....	Amarar-se
Empedernit.....	Empedreït
Empenyar-se.....	Entestar-se
Empotrar.....	Encastar
Emprar.....	Manllevar
Encasquillar-se.....	Encasquetar-se
Enclenque.....	Desnerit
Enfado.....	Enuig
Engatussar.....	Enganyar
Engorrós.....	Dificultós
Enguany.....	Aquest any
Enredo.....	Embolic
Ensa.....	Enze
Enterar-se.....	Assabentar-se

Envenenar.....	Emmetzinar
Esclocar.....	Fer caure les ametlles de l'arbre amb una canya
Escupir.....	Escopir
Esfilagarses.....	Quelcom malmès que penja per molts llocs
Esgambi.....	Lloc ampli
Esgarrinxar.....	Esquinçar lleugerament la pell
Esgolar-se.....	Cridar molt fort
Esgorfa.....	Golfes
Esgraó.....	Graó
Esmeralda.....	Maragda
Espatlla.....	Esquena
Espill.....	Mirall
Estanteria.....	Prestatgeria
Este.....	Aquest
Estribillo.....	Tornada
Estuig.....	Estoig

F

Fadri/na.....	Solter/a
Faigos (fer)	Facis
Faldetes.....	Faldilles
Fardell.....	Embolcall de roba que porta coses a dins
Fardell (mocador de).....	Roba de quadrets, beige, marró i negre, amb sanefa al voltant
Fardo.....	Farcell
Farjada (mal).....	Persona mal vestida
Fato.....	Diverses coses que estan juntes
Fer un anell amb pinyol d'auberge...	Entreteniment
Fer barquetes amb fulles de canya...	Entreteniment
Fer castanyoles amb closques de	
Nous.....	Entreteniment
Fer salat.....	Fer tard
Fer sopetes.....	Tirar pedres ben planes al riu de mode que vagin saltant damunt l'aigua a l'allunyar-se
Fer un timbal amb juncs.....	Entreteniment amb jons
Fesols.....	Mongetes seques
Fes-te conte (que)	Ja gairebé està a prop
Feta un fardell.....	Persona mal vestida
Fiambrera.....	Carmanyola
Farinetes.....	Puré de llegums
Ficar.....	Posar
Ficar la pota.....	Fer un mal paper
Fiera.....	Fera
Figa xumba.....	Figa de moro
Finura.....	Finor
Fixaràs-t'hi.....	Fixa-t'hi
Folleto.....	Opuscle
Forrar.....	Folrar

Freno.....	Fre
Fressó.....	Maduixot
Frèstiga.....	Persona poc sociable
Fumeral.....	Xemeneia

G

Galdosa (s'ha posat)	S'ha embrutat
Galleta.....	Galeta
Ganància.....	Guany
Ganyims.....	Tonyina amb salmorra qu es guardava dins d'una bóta de fusta
Garbo (tenir)	Tenir lleugeresa
Garbós.....	Ser airós
Gàrie.....	Gaire
Gasto.....	Despesa
Gelos.....	Gelosia
Gernació.....	Molta gent
Giner.....	Gener
Gineral.....	General
Ginoll.....	Genoll
Granera.....	Escombra
Guano.....	Adob
Guapo.....	Bell, formós
Guassón.....	Burleta
Gusarapa.....	Paraula que als infants d'Ascó els feia tenir por
Guerxo.....	Borni. Tort

H

Hatxe.....	Hac
Hetxura.....	Faiçó
Hiver.....	Hivern
Holgat.....	Folgat
Hombrera.....	Musclera
Hombro.....	Muscle, espatlla
Hòmens (<i>pl.</i>)	Homes
Humillar.....	Humiliar

I

Iaio.....	Avi
Iema.....	Rovell
Incens.....	Encens
Inclús.....	Fins i tot
Inginier.....	Enginyer
Ingle.....	Engonal

Interrumpir..... Interrompre

J

Jabalí..... Porc senglar
Jalar..... Cruspir
Jaleo..... Gresca
Jefe..... Cap, cabdill
Jerés..... Xerès
Jonoll..... Genoll
Juerga..... Barrila
Juncs..... Joncs

L

Làbia (tenir) Verbositat
Lactància..... Alletament
Làmpara..... Llum
Làtigo..... Fuet
Latigasso..... Fuetada
Lavable..... Rentable
Lejia..... Lleixiu
Lo (*masc.*) El
Los (demés) Els (altres)
Los (dien) Els (hi deien)
Lujo..... Luxe
Lutxa..... Lluita

LL

Llac..... Llot, fang
Llaga..... Nafra, ferida
Llamatiu..... Cridaner
Llangosta..... Llagosta
Llata..... Trena d'espert o cànem
Llaüt..... Barca del riu
Llavonses..... Llavors
Llepleta..... Que li agrada el dolç
Llèpol..... Llaminer
Lletrero..... Rètol
Lletugues..... Tipus d'enciam
Llimpia (persona) Neta (persona)
Llimpia! Neteja!
Llimpiar..... Netejar!
Llomillo..... Llom

M

Maçana.....	Poma
Magullar.....	Macar
Major (al por)	A l'engròs
Malena.....	Magdalena
Malgirbat/da.....	Persona amb poca gràcia
Mançanilla.....	Camamilla
Mango.....	Màneg
Mangrana.....	Magrana
Manguera.....	Mànega
Manguito.....	Manegot
Mano/a.....	Germà/na. També es diu a una persona amb to afectuós
Mantecado.....	Gelat
Manteleria.....	Joc de taula
Màrgens (<i>pl.</i>)	Marges
Màrmol.....	Marbre
Mascarar.....	Ennegrir
Matadero.....	Escorxador
Matxacar.....	Matxucar
Matxiembrat.....	Encadellat
Matxo.....	Mul, s'utilitza com animal de càrrega
Maüllar.....	Miolar
Me.....	Em
Me (s'escapa)	Se me'n va
Melena.....	Cabellera
Melenut.....	Cabellut
Meletxa.....	Formiga petita
Melic.....	Llombrígol
Menos (al)	Almenys
Merma.....	Minva
Mermelada.....	Melmelada
Mesita.....	Tauleta de nit
Metro.....	Metre (unitat de mesura)
Metxat.....	Entatxonat
Meua (<i>fem.</i>)	Meva
Milló.....	Milió
Mimat.....	Consentit
Mimbre.....	Vímet
Minjar.....	Menjar
Mistos.....	Llumins
Modals.....	Maneres
Modo.....	Manera
Moixó.....	Ocell
Mòlla (tipus d'ametlla)	Ametlla blana
Mon (pare)	El meu (pare)
Monedero.....	Portamonedes
Moneria.....	Monada
Mono.....	Bonic

Monyo.....	Castanya, rodet
Morro.....	Llavi
Mos (porten)	Ens (porten)
Mos (donaen)	Ens (donaven)
Mostruari.....	Mostrari
Mudat (anar)	Molt arreglat (anar)
Muleta.....	Barqueta del riu Ebre
Munyeca.....	Canell
Murga.....	Lata
Mustela.....	Mostela

N

Nàcar.....	Nacre
Nada menos.....	Ni més ni menys
Naltres.....	Nosaltres
Ninyera.....	Mainadera
No (me se mou lo dit)	No (se'm mou el dit)
No't sulfuros.....	No t'irritis
Nòria.....	Sínia
Novato.....	Passerell
Nòvio/a.....	Nuvi/a, promès/a
Número.....	Nombre
Numés.....	Solament

O

Oïdo (<i>masc.</i>)	Oïda, orella
Ojalá!	Tant de bo!
Ojo!	Ep! Compte!
Olvidar.....	Oblidar
Onça.....	Unça
Ordens (<i>pl.</i>)	Ordres
Orquesta.....	Orquestra
Orxegar.....	Marcir
Ossamenta.....	Ossada
Ossó.....	Ós

P

Pa (casa)	Cap a (casa)
Pacaquí.....	Cap aquí
Padrí/na.....	Avi/a
Palco.....	Llotja
Palillo.....	Escuradents
Palmatòria.....	Portabugia
Paloma.....	Papallona

Pandero.....	Cul
Pandilla.....	Colla
Panís.....	Blat de moro
Panolla.....	Fruit del blat de moro
Panollots.....	Fruits del blat de moro
Pantorrilla.....	Tou de la cama
Panyo.....	Drap de llana
Papelera.....	Paperera
Papilla.....	Farinetes, puré
Paracaïdes.....	Paracaigudes
Pararraios.....	Parallamps
Paregut (ser)	Semblant
Parèixer.....	Semblar
Parres.....	Testos
Partiguessa (partir)	Partís (anar-se'n)
Parxe.....	Pegat
Passacalle.....	Cercavila
Passar baquetes.....	Passar fam
Passillo.....	Passadís
Passo (de)	Passada (de)
Pastel.....	Pastís. Conxorxa
Pataca.....	Patata
Patacons.....	Es fan amb els cartons de la baralla, serveixen per a jugar
Patada.....	Puntada de peu
Pato (pagar el)	Pagar els plats trencats
Patxorra.....	Gansoneria
Pedra de calà.....	Palet de riu
Pedretes (estar a les tres)	Estar a prop de morir-se
Pelinxo.....	Tros de roba
Peluqueria.....	Perruqueria
Pendre.....	Prendre
Pepino.....	Cogombre
Pepita.....	Llavor
Perdre (l'oremus)	Tornar-se boig
Perea.....	Mandra
Permanèixer.....	Romandre
Pertenèixer.....	Pertànyer
Perxe.....	Porxo
Pesadilla.....	Malson
Pésam.....	Condol
Petxuga.....	Pit
Pico (i)	I escaig
Picotí.....	Mesura petita de fusta
Pido.....	Osset del genoll del xai, que serveix per a jugar "als pidos"
Pigota.....	Verola
Pirueta.....	Cabriola
Pisca (ni)	Gens ni mica
Pitança.....	Plat petit antic de terrissa

Pito.....	Xiulet
Pitxell.....	Càntir
Plaços (a)	A terminis
Plovisnar.....	Caure plugim
Pluma.....	Ploma
Plumilla.....	Tremp
Poguer.....	Poder
Polina.....	Paulina
Porcelana.....	Porcellana
Portalàmpares.....	Portabombetes
Posar en marxa.....	Engegar
Potacari.....	Apotacari. Aquell que antigament preparava els medicaments
Prenda.....	Paraula carinyosa dita a una dona
Primé.....	Primer
Primentó.....	Pebrot
Primo (fer el)	Fer el préssec
Primor.....	Exquisitat
Prompte.....	Aviat
Prouta (<i>fem.</i>)	Prou (<i>masc. i fem.</i>)
Provador.....	Emprovador
Pues.....	Doncs, perquè
Puesto.....	Lloc
Pugos (poder)	Puguis
Pulvertizar.....	Polvoritzar
Puntiagut.....	Punxegut
Puntillós.....	Que es molesta o enfada aviat
Puro.....	Cigar

Q

Quarto.....	Habitació
Quartos.....	Diners
Quatrillissos.....	Quadrigèmins
Qüento.....	Conte
Querida.....	Amistançada
Querido.....	Amant
Quinto.....	Recluta
Quinto (jugar al)	Jugar a la loteria (cartrons amb diferents números)
Quisquillós.....	Persona que és molesta i és pesada
Quinta i pon (de)	Llevadís
Quixal.....	Queixal

R

Rabosa.....	Guineu
Racció.....	Ració
Raiadillo.....	Milratlles (tipus de teixit)

Rama (en)	En floca
Ranixa.....	Sargantana
Rapapolvo (donar)	Arrambatge
Rape (al)	Al zero
Raro.....	Estrany
Rata-panada.....	Rat-penat
Ratera (tenir parada la)	Tenir preparades varies opcions
Rato.....	Estona
Rebelluga.....	Baldufa
Rebunyir.....	Renyar
Recalços.....	Calçat esparracat
Recapte.....	Verdures i arròs amb suc
Recibidor.....	Rebedor
Recibo (no ser de)	No poder-ho acceptar per ser dolent
Recien casats.....	Nuvis
Recien nascut.....	Nadó
Recient.....	Recent, nou
Recreo.....	Esbarjo
Redó.....	Rodó
Reembols.....	Reborsament
Regandaix.....	Llangardaix
Renganyadents (a)	A contracor
Registrar.....	Escorcollar
Rejilla.....	Reixeta
Relicari.....	Reliquiari
Rellenar.....	Farcir
Rematxar.....	Reblar
Remendo.....	Apedaçament
Renta.....	Renda
Repantigar-se.....	Arrepapar-se
Reparo.....	Objecció
Repent (de)	De sobte
Respaldo.....	Respatller
Resquici.....	Escletxa
Restregar.....	Refregar
Restos (de persona)	Despulles
Ret (el)	Xarxa (la)
Retaguàrdia.....	Reraguarda
Retxistar (ni)	No respondre
Revaloritzar.....	Revalorar
Rienda.....	Regna
Rissa.....	Rialla
Rissuenyo.....	Rialler
Robo.....	Robatori
Rodillo.....	Corró
Romer.....	Romaní
Rossadura.....	Pelada que esquinça suaument la pell
Ruella.....	Paperola
Rulos.....	Bigudins
Ruquets (de carabassó)	Entreteniments

S

Sa (iaia)	La seva (iaia)
Sabrós.....	Saborós
Sacatapos.....	Llevataps
Salero (tenir)	Gràcia (tenir)
Salitre.....	Salnitre
Salvaconducte.....	Salconduit
Salvo (estar a)	Estar fora de perill
Sangrar.....	Sagnar
Sant llàstim.....	Alguna persona que va bruta, ferida o amb la roba estripada
Sarampió.....	Xarampió
Sardines de casco.....	Arengades
Sargantalla.....	Sargantana
Sària.....	Sàrria
Se (deia)	Es (deia)
Seguro.....	Assegurança
Sello.....	Segell
Semar.....	Mustiar
Senassos (<i>pl.</i>)	Senars
Senderi (no tenir)	No tenir coneixements
Sentar-se.....	Asseure's
Senyorial.....	Senyorívol
Seqüestrar.....	Segrestar
Ser que (a no)	A menys que
Seroll.....	Soroll
Seua (<i>fem.</i>)	Seva
Sigle.....	Segle
Silló.....	Cadira de braços
Sinyor.....	Senyor
Siroll.....	Soroll
Sisquera.....	Almenys
Sobresalient.....	Excel·lent
Sombra.....	Ombra
Sombrero.....	Barret
Sombrilla.....	Ombrel·la
Sonido.....	So
Soquet o soqueta.....	Esclopet de segador
Sorollar.....	Bellugar
Sospetxa.....	Sospita
Sosso.....	Dessaborit
Squeixat (s'ha)	Esqueixat (s'ha)
Suelto (no tinc)	Solt, canvi
Sumés.....	Només, solament
Surtit.....	Assortit
Susto.....	Esglai
Sutano.....	Un tal

T

Ta (casa)	La teva (casa)
Tablado.....	Empostissat
Tablero.....	Tauler
Tacanyo.....	Gasiu
Tambalejar-se.....	Tentinejar
Tanto (al)!	Alerta!
Tanto (un)	Punt (un)
Tapete.....	Cobretaula
Tapissar.....	Entapissar
Tarambana.....	Capsigrany, baliga-balaga
Tarro.....	Pot, terrina
Tartamut.....	Quec
Te (dono)	Et (dono)
Telefonejar.....	Telefonar
Tentació.....	Temptació
Terc.....	Tossut
Terremoto.....	Terratrèmol
Testarut.....	Obstinat
Tetxo.....	Sostre
Teua (la, <i>fem.</i>)	Teva (la)
Ti (Maria)	Es posava davant d'un nom femení de persona d'edat avançada, però no hi ha parentiu
Ti (tenir)	Té (tenir)
Tiburó.....	Tauró
Tieso.....	Encarcarat, tibat
Tiet/a.....	Oncle/tia
Timo.....	Estafa
Timó.....	Farigola
Tino (perdre el)	Esma (perdre l')
Tiro.....	Tret
Tocinaire.....	Cansalader
Tocino.....	Porc
Toldo.....	Tendal
Tomata.....	Tomàquet
Ton (pare)	El teu (pare)
Tonteria.....	Beneiteria
Torcar (la pols)	Eixugar (la pols)
Tormenta.....	Tempesta
Tormo.....	Penyal
Tornillo.....	Cargol
Torpe.....	Matusser
Totxo.....	Pal o bastó
Trago.....	Traguet
Trago (passar un mal)	Passar un moment difícil
Traje.....	Vestit
Trapassera.....	Persona que menteix fàcilment

Trasero.....	Cul
Trasnotxat.....	Ha anat a dormir tard
Traspapelar-se.....	Traspaperar-se
Trasto.....	Nom que es dóna a coses que no fan servei
Trauràs-t'ho.....	Treu-t'ho
Traure.....	Treure
Tremendo.....	Espantós
Trenzilla.....	Galonet
Trespol.....	El terra d'un pis
Trillissos.....	Trigèmins
Trinar.....	Enrabiarse
Trompicons (anar a)	Ensopegant (anar)
Tronxaven (es)	Es trencaven de riure
Trufa.....	Tòfona
Tuberia.....	Canonada
Tubo.....	Tub, canó
Tubo (passar pel)	Passar per l'adreçador
Tumba.....	Tomba
Tunda (donar una)	Pegar
Tupit.....	Espès
Turno.....	Torn

U

Unyero.....	Unglera
-------------	---------

V

Vai (anar)	Vaig
Vajilla.....	Vaixellar
Valdre.....	Valer
Valtres.....	Vosaltres
Vanguàrdia.....	Avantguarda
Vano.....	Ventall
Varilla.....	Vareta
Veiguem (veure)	Veiem
Veigues! (veure)	Mira!
Vela.....	Ciri, espelma
Veneno.....	Verí
Ventanilla.....	Finestreta
Veraneig.....	Estiueig
Verdulera.....	Marmanyera
Vere (a)	Veure (a)
Vernissar.....	Envernissar
Víbora.....	Escurçó
Vindre.....	Venir
Vingo (venir)	Vingui
Vistasso.....	Cop d'ull

Viudetat.....	Viduïtat
Viure del quiento.....	Viure sense treballar
Vivaratxo/a.....	Eixerit/da
Volguer.....	Voler
Vore (a)! (veure)	Veure (a)!
Vos (diem)	Us (diem)

X

Xabacà.....	Ordinari
Xabola.....	Forat fet als marges, pels soldats durant la guerra per suplujar-se
Xalar.....	Disfrutar
Xamusquina.....	Socarrim
Xapusser.....	Barroer
Xarca/o.....	Bassal, toll
Xarranca.....	Joc propi de les noies
Xasco (donar un)	Donar un rebuf
Xeic.....	Noi
Xeica.....	Noia
Xesco.....	És la pedreta que feien córrer les noies, amb el peu, per jugar a la xarranca
Xic/a.....	Noi/a
Xiflat.....	Tocat, guillat
Xills.....	Crits
Ximenea.....	Xemeneia
Xiribec (fer-se un)	Fer-se un trauc (ferida)
Xirlos.....	Bonys
Xisme.....	Xafarderia
Xispa.....	Guspira
Xistar (sense)	Piular (sense)
Xiste.....	Acudit
Xistós (ser)	Graciós (ser)
Xocolate (el)	Xocolata (la)
Xoll.....	Toll d'aigua
Xompa/o.....	Persona que té poca agilitat física
Xoque.....	Topada
Xorro.....	Doll
Xorxo/a.....	Persona bruta, que va deixada
Xotxejar.....	Repapiejar
Xubasco.....	Xafegada
Xubasquero.....	Impermeable
Xufa.....	Xufla
Xumar.....	Beure a morro
Xupar.....	Xuclar
Xurro.....	Nyap, bunyol
Xusco.....	Pa que es donava als soldats

Y

Yema.....Iema